

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3433/2022. (X. 21.) AB VÉGGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Budapest Környéki Törvényszék 103.K.700.064/2021/12. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője útján (dr. Gáldi Nóra ügyvéd) alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszában az indítványozó a Budapest Környéki Törvényszék 2021. október 11. napján kelt 103.K.700.064/2021/12. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, az Abtv. 43. § (1) bekezdésére figyelemmel. Álláspontja szerint a fenti, kifogásolt bírói döntés sérti az Alaptörvény VII. cikk (1) bekezdésében elismert vallásszabadsághoz való jogát, továbbá a XV cikk (2) bekezdésébe ütköző önkényes megkülönböztetést eredményez.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege – a bíróság által megállapított tényállás és az indítványozó előadása alapján – a következőképpen foglalható össze.
- [3] 1.2. Az indítványozó (mint a közigazgatási jogvita felperese) – nem állami intézményfenntartóként – 2020. július 23-án kérelmet terjesztett elő az I. rendű alperesnél, az általa fenntartott idősek otthona már meglévő 42 férőhelyének további 32 férőhellyel való bővítésének engedélyezése, szolgáltatói nyilvántartásba való bejegyzése tárgyában. Az I. rendű alperes a PE/SZOC/995-18/2020. számú határozatával az indítványozó mint felperes kérelmének megfelelően az új férőhelyeket a szolgáltatói nyilvántartásba bejegyezte azzal, hogy a II. rendű alperes az X/2952-1/2020/SZOC SZOLG számú előzetes szakhatósági állásfoglalásában szociális szolgáltatások területi lefedettségét figyelembe véve a finanszírozási rendszerbe történő befogadáshoz nem járult hozzá. Ezért a 32 új férőhelyet a finanszírozási rendszerbe befogadott férőhelyek között nem tüntette fel, melyet a korlátozott költségvetésű forrásokkal és a beérkezett igények jelentős számával indokolt. A felperes a határozat ellen keresettel élt, mely szerint egyházi jogállására tekintettel a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) 58/A. § (2c) bekezdése alapján kérelmére a rendelkezésre álló kapacitástól függetlenül, mérlegelés nélkül be kellett volna fogadni a finanszírozási rendszerbe. Érvelése szerint az I. és a II. rendű alperes az Abtv. 39. § (1) bekezdését megsértve járt el, mivel figyelmen kívül hagyta a 6/2013. (III. 1.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh.) foglaltakat, mely szerint egyházi jogállását nem veszítette el. Az I. és II. rendű alperes védiratában a határozatban foglaltakat fenntartotta.
- [4] A jogerős ítélet az indítványozó mint felperes keresetét elutasította. Indokolásában – utalva az Szt. 58/A. § (2c) bekezdés a) pontjában, az Szt. 58/A. § (2f) bekezdésében, az Szt. 4. § (1) bekezdés m) pontjának mb) alpontjában foglaltakra – megállapította, hogy a felperes fenntartói státusza szerint általa sem vitatottan a közhiteles nyilvántartásban „nem állami fenntartóként” szerepel, ezért alaptalanul hivatkozott arra, hogy az Szt. 58/A. § (2c) bekezdés a) pontja alapján kérelmére a rendelkezésre álló kapacitástól függetlenül mérlegelés nélkül be kellett volna fogadni a finanszírozási rendszerbe. Kifejtette továbbá, hogy a felperes az alperesi döntésekkel összefüggésben alaptalanul hivatkozott az Alkotmánybíróság Abh.-ra, valamint a lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. törvényre (a továbbiakban: Ehtv.) alapítottan az Abtv. 39. § (1) bekezdésének sérelmére. Hangsúlyozta, hogy a Kúria hasonló jogkérdés kapcsán már számos határozatában vizsgálta az Abh. által érintett szervezetek egyházi jogi személyként (egyházi fenntartóként) való elismerése kérdését. Ezen ítéletek konklúziója szerint az Szt. szerinti „egyházi fenntartói minőség” nem az „egyházi jogálláson”, hanem kizárólagosan az Ehtv. szerinti nyilvántartásba vétel tényén alapul. Továbbá a Kúria több döntésében megállapította azt is, hogy

- az Alaptörvénynek és az alkalmazandó jogszabályoknak az Abh. meghozatalát követő releváns változásai esetén az Abtv. 39. § (1) bekezdésének sérelmére hivatkozva bírói döntés nem alapítható kizárólag a korábbi Abh.-val való ellentétre. A bíróság a kúriai döntésekben foglalt megállapításokat a konkrét ügyben is irányadónak tekintette. Ez alapján rögzítette, hogy az indítványozói mint felperesi igényérvényesítéskor, azaz a 2020. július 23-án hatályos jogszabályi környezet nem azonosítható az Abh. meghozatalakor hatályos jogszabályi környezettel, ezért az alperesek nem sértették meg az Abh.-ban foglaltakat. Mindezek alapján a jogerős ítélet szerint az alperes határozata nem sértett jogszabályt a felperes keresetében állított körben, ezért azt elutasította.
- [5] Az indítványozó a jogerős bírósági ítélettel szemben felülvizsgálti kérelemmel élt, mely kérelem befogadását a Kúria Kfv.III.37.168/2022/2. számú végzésével megtagadott, hivatkozva a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 118. § (1) bekezdése a) pontjának aa) alpontjára.
- [6] 2. Az indítványozó az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszában a Budapest Környéki Törvényszék 103.K.700.064/2021/12. számú jogerős ítélete (az indítvány tartalma szerint alaptörvény-ellenességének megállapítását), valamint megsemmisítését kérte. A konkrét ügy, valamint az egyházkénti elismerésére vonatkozó tényállás ismertetésének részletes bemutatása mellett előadta, hogy nézete szerint az Abh. alapján 2012. január 1-jére visszamenőleges hatállyal egyháznak minősül. Utalt arra, hogy az AB határozat kifejezetten rögzítette, hogy az indítványozó az 1990. évi IV. törvény szerint megszerzett és a 2011. évi CCVI. törvény hatálybalépésekor is fennállt egyházi jogállását nem veszítette el (Indokolás [215]). Álláspontja szerint ezen döntése *erga omnes* hatállyal bír, azaz mindenkire kötelező. Így az Abh. fentiekben idézett rendelkezése értelmében a 8/2012. (II. 29.) OGY határozatban felsorolt szervezetek jogosultságai tekintetében az Ehtv. mellékletében szereplő egyházakkal azonos jogállással bír és a felperes az említett OGY határozat 41. pontjában nevesített szervezet. Álláspontja szerint az alperesek az AB határozatban foglalt rendelkezések alkalmazását jogszabály-ellenesen mellőzték, sértve az Abtv. 39. § (1) bekezdése, illetve az Szt. 58/A. § (2c) bekezdésében foglaltakat.
- [7] Az indítványozó álláspontja szerint a jogerős bírósági ítélet sérti az Alaptörvény VII. cikk (1) bekezdésében elismert vallásszabadsághoz való jogát, valamint ezzel összefüggésben az Alaptörvény diszkrimináció-tilalmát előíró XV. cikk (2) bekezdését. Ez utóbbi alaptörvényi rendelkezés sérelmét abban látta, hogy azzal, hogy egyes egyházi jogállással rendelkező személyeket a támadott ítélet egyházként ismer el, míg más egyházi jogállással rendelkező jogi személyektől ezt az elismerést megtagadja, homogén csoporton belüli, alkotmányos indok nélküli megkülönböztetést valósít meg. Megjegyezte továbbá, hogy tisztában van azzal, hogy az Abh. óta megváltozott a szabályozási környezet (mind az Alaptörvény, mind az Ehtv. vonatkozásában), ugyanakkor kiemelkedő alkotmányjogi jelentőséget tulajdonít annak a kérdésnek, hogy az Alkotmánybíróság határozatai mennyiben kötik az azt követően eljáró hatóságokat, illetve a bíróságokat. Nézete szerint nem eshet az indítványozó terhére az a körülmény, hogy a 2013-ban kezdeményezett egyházi elismerési eljárás 2019. április 14-ig nem vezetett eredményre, majd törvény erejénél fogva megszűnt. Az indítványozó továbbá kérelmet terjesztett elő, hogy az Alkotmánybíróság jelen eljárást a IV/130/2014. szám alatt nyilvántartásba vett – azonos tárgyú – eljárással egyesítse.
- [8] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése, valamint az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján jelen ügyben tanácsban jár el. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról dönt, ennek során a tanács megvizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. Az Abtv. 56. § (3) bekezdése alapján befogadás visszautasítása esetén az Alkotmánybíróság rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [9] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az indítvánnyal szemben támasztott törvényi követelményeknek. Erre nézve a következőket állapította meg.
- [10] 3.1. Az Abtv. 27. §-a alapján az „alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva”.

- [11] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az alkotmányjogi panasz az indítványozó a határidőben benyújtottnak tekintendő.
- [12] Az indítványozó a Budapest Környéki Törvényszék 103.K.700.064/2021/12. számú ítélete a bírósági eljárást befejező, jogorvoslással nem támadható döntésének alkotmányossági vizsgálatát kérte, amely ellen fellebbezésnek vagy további felülvizsgálatnak nincs helye, továbbá az indítványozó az Alaptörvényben biztosított jogai sérelmére hivatkozott, ezért az alkotmányjogi panasz e tekintetben is megfelel az Abtv. 27. §-ában előírt követelményeknek. Az indítványozó alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, és érintettsége, mivel a közigazgatási jogvita iránt indított ügyben felperes [27. § (2) bekezdés a)–c) pontjai] volt, fennáll.
- [13] 3.2. Az indítványi kérelem a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeinek ugyanakkor csak részben tesz eleget. Az indítvány tartalmazza: a) azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §) b) az eljárás megindításának indokát (az indítványozó álláspontja szerint a kifogásolt bírói döntés több alapjogát is sérti); c) az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírósági döntést; d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [VII. cikk (1) bekezdése, továbbá a XV. cikk (2) bekezdése; f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírósági döntés alaptörvény-ellenességét, és semmisítse meg azt.
- [14] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panasza az Alaptörvény VII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben semmilyen érdemi alkotmányjogi érvelést nem tartalmaz. Míg az Alaptörvény XV. (2) bekezdése vonatkozásában ugyan a hátrányos megkülönböztetésre vonatkozik, azonban az indítvány tartalma szerint azt valójában nem a bírói döntés, hanem a jogalkotó által alkotott jogszabályokkal összefüggésben állította. Ugyanakkor az indítványozó ezt anélkül tette, hogy erre vonatkozóan konkrét jogszabályi rendelkezést, valamint alkotmányjogilag releváns érvelést, alkotmányjogilag értékelhető indokolást, valamint az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított alkotmányjogi panaszt előterjesztett volna. Mindezek hiányában az indítvány nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt feltételeinek. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint önmagában annak állítása, hogy a támadott bírói döntés az indítványozók számára kedvezőtlen, még nem tekinthető alkotmányjogilag értékelhető indokolásnak, az indítvány érdemi elbírálásának pedig akadálya, ha az indítvány nem kapcsolja össze alkotmányjogilag értékelhető módon az Alaptörvény felhívott rendelkezését a támadott bírói döntéssel, illetőleg jogszabályi rendelkezéssel [például: 29/2021. (XI. 10.) AB határozat, Indokolás [21]]. Az alkotmányjogi panasz ezért nem teljesíti a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés a), b) és e) pontja követelményét.
- [15] Megjegyzi ugyanakkor az Alkotmánybíróság, hogy már számos határozatában foglalkozott az Alaptörvény VII. cikk tartalmával. Az Alkotmánybíróság a vallásszabadság alapjogának tartalmával összefüggésben a 3193/2020. (VI. 11.) AB határozatában már kifejtette, hogy az Alaptörvény VII. cikk (1) bekezdéséből az következik, hogy a vallásszabadság magában foglalja a vallás vagy más meggyőződés szabad megválasztását vagy megváltoztatását és azt a szabadságot, hogy vallását vagy más meggyőződését mindenki vallásos cselekmények, szertartások végzése útján vagy egyéb módon, akár egyénileg, akár másokkal együttesen, nyilvánosan vagy a magánéletben kinyilvánítsa vagy kinyilvánítását mellőzze, gyakorolja vagy tanítsa. Az Alaptörvény VII. cikkének ezen a fordulata a vallásszabadság egyéni alapjogát határozza meg; egészen különleges eseteket leszámítva senkinek nem tagadható meg, hogy világnézeti meggyőződését másokkal megossza. Továbbá a világnézeti meggyőződés tanítása a vallási közösségeket is megilleti (sőt a legtöbb vallási közösség ezt elsődleges feladatának tekinti) (Indokolás [73]–[74]). Ugyanakkor azt is hangsúlyozta, hogy a vallásszabadság egyéni alapjogából nem következik, hogy bármely magánszemélynek vagy közösségnek az Alaptörvényre visszavezethető joga lenne arra, hogy vele az állam együttműködjön közösségi célok elérése érdekében. Emellett kiemelte 3193/2020. (VI. 11.) AB határozat azon megállapítását, mely szerint „[a] közösségi célok meghatározásában – az Alaptörvény kerekei között – az államnak viszonylag szabad mozgástere van; általában véve nem köteles valamely egyház, vallási közösség által kitűzött célok megvalósításában közreműködni, ha a tevékenységgel összefüggésben egyébként nem vállal állami feladatot” (Indokolás [49]).
- [16] Az indítványozó továbbá kérelmet terjesztett elő, hogy az Alkotmánybíróság jelen eljárást az Alkotmánybíróság előtt IV/130/2014. szám alatt nyilvántartásba vett – azonos tárgyú – eljárással egyesítse. Tekintettel arra, hogy az indítványozó által megjelölt ügyszámú eljárásában az Alkotmánybíróság 36/2017. (XII. 27.) AB határozatával 2017. december 27-én érdemi döntést hozott, és az Abtv. 58. § (2) bekezdése értelmében az ügyek egyesítése

csak folyamatban lévő eljárások esetén lehetséges, ezért az indítványozó által kért két ügy egyesítése nem volt lehetséges.

- [17] 4. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)*, *h)* és *f)* pontjai alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2022. október 4.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1401/2022.

• • •